

Rapport

Opplegg for valgopplæring i regi av Valgforum 2009

Dato: 26.10.09

Innholdsfortegnelse

1.	<i>Innledning</i>	3
2.	<i>Forberedelse</i>	3
3.	<i>Gjennomføring</i>	5
4.	<i>Evaluering og tilbakemeldinger fra deltakerne</i>	6
4.1.	<i>Om organisasjonsformen</i>	7
4.2.	<i>Om innholdet i konferansene</i>	9
4.3.	<i>Oppsummering av deltakernes tilbakemeldinger</i>	10
5.	<i>Egnevaluering</i>	11
5.1.	<i>Kursinnholdet</i>	11
5.2.	<i>Organisering og forberedelser</i>	12
5.3.	<i>Gjennomføring for øvrig</i>	13
5.4.	<i>Sosialt</i>	13
5.5.	<i>Praktisk arrangement og konferansestedene</i>	14
6.	<i>Elektronisk treningsprogram for utfylling av møtebok</i>	14
7.	<i>Budsjett og regnskap</i>	15
8.	<i>Vedlegg</i>	19

Opplegg for valgopplæring i regi av Valgforum 2009

1. Innledning

Valgforum søkte 17.11.2008 Kommunal – og regionaldepartementet om tilskudd til gjennomføring av et opplæringsopplegg for kommunene i valgarbeid i forkant av stortingsvalget 2009.

Opplegg for konferansene, med budsjett var skissert i søknaden KRD gav tilsagn om støtte i samsvar med søknaden i tilsagnsbrev av 14.01.2009 på til sammen kr 1 102 000.

Opplæringsopplegget inneholdt følgende elementer:

- Avholdelse av fem regionale opplæringskonferanser i løpet av våren 2009 der samtlige kommuner og fylkeskommuner får tilbud om å delta med inntil 2 personer.
- Hver konferanse skal være på to dager, der første dag forbeholdes opplæring for nybegynnere.
- Utgifter til leie av konferanselokaler
- Kursmaterieell: Utarbeiding, kvalitetssikring og opptrykk av kursmaterieell til opplæringskonferansene. Kursmaterieellet skal gjøres tilgjengelig på Valgforums nettsider til fri benyttelse for kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn.
- Treningsprogram i utfylling av valgstyrets møtebok

2. Forberedelse

I løpet av senhøsten og etterjulsvinteren 2009 ble Valgforums nettsted etablert, og organisasjonen fikk utarbeidet sin egen logo. Det ble produsert konvolutter og papir som ble brukt til konferanseinvitasjonene.

Det praktiske arbeidet med selve konferansene startet opp i midten av januar 2009. Det ble da innhentet tilbud fra aktuelle konferansearrangører, og det ble inngått kontrakt med firmaet Proviso AS 30.01.2009. Det ble da gjort avtale om 5 regionale konferansesteder, og funnet datoer for de 5 konferansene. Dette ble som følger:

Trondheim

Nova kurs og konferanse 6. og 7. mai 2009 - for Trøndelagsfylkene og Møre- og Romsdal

Bergen

Grand Hotell Terminus 12. og 13. mai 2009 for Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland

Tromsø

Raddison SAS hotell, 25. og 26. mai 2009 for Nordland, Troms og Finnmark

Drammen

First hotell Ambassadeur, 28. og 29. mai 2009 for Agderfylkene, Telemark, Vestfold og Buskerud

Oslo

Oslo kongressenter, 3. og 4. juni 2009 for Oslo, Akershus, Østfold, Oppland og Hedmark

Det var en stor utfordring å finne datoer som passet inni mellom maifridager og andre arrangementer og møter som mange skulle delta på.

Arbeidet med programmet og å finne foredragsholdere startet i februar. Det ble snart klart at det ville bli Valgforums styre som i stor grad selv som sto for gjennomføringen av konferansene. I tillegg ble det rekruttert inn 3 erfarne valgmedarbeidere fra Bergen (Sigbjørg Brodin), Sandnes (Ole von Erpecom Vikse) og Vefsn kommune (Rigmor Leknes).

Det ble utarbeidet et program som ble godkjent av departementet, i samsvar med forutsetningene i tilsagnsbrevet. Innretningen var at dag 1 skulle være rettet inn mot nybegynnere på valgområdet, og dag 2 for de mer erfarne. Arbeidet med programmet skjedde gjennom e-postveksling mellom styrets medlemmer og sekretariatet, som sydde innspillene sammen.

Valgforums leder og sekretær var 26. og 27. mars 2009 i møte med Sametinget i Karasjok både for å lære mer om gjennomføringen av sametingsvalget etter den nye ordningen, og drøfte hvordan ordningen best kan presenteres for kommunene under opplæringen. Til stede i møtet var også representanter fra KRD og AID.

Det ble avholdt en to dagers arbeidssamling i Sarpsborg 16-17 april 2009. Her ble programmet fylt med innhold, og gjennomgått, slik at det var enighet om hva som skulle presenteres. Det ble også besluttet hva som skulle trykkes opp i deltakermappene. Til stede var styret, sekretariat og de tre andre valgmedarbeiderne. På dag 2 var også SSB til stede, for å få lagt inn presentasjonene av valgnattsystemet i programmet. Det ble besluttet hvem som skulle arbeide videre med de enkelte punktene, eller bolkene i programmet, og det ble satt relativt kort frist for å levere inn manus. Arbeidet med å sy disse sammen til helhetlige presentasjoner ble gjort av sekretariatet, og de ble oversendt Proviso som sto for trykking og pakking i konferansmapper, som igjen ble sendt til de ulike konferansestedene. Alle som skulle være innledere fikk presentasjonene oversendt i elektronisk form. De enkelte arbeidslagene som sto for de 5 konferansene organiserte seg selv, og fordelte oppgaver. De 5 arbeidslagene besto av 3 personer på hver konferanse, noe som ble vurdert som et minimum. Disse skulle stå for både alt praktisk arbeid, som kontakt med konferansestedet og registrering av deltakere, og holde alle foredragene. Av økonomiske og praktiske grunner ble det

ikke vurdert som mulig å ha med flere fra Valgforum, eller representanter for Proviso på selve konferansene.

Invitasjon til konferansene ble sendt ut i begynnelsen av mars. Det var satt en deltakerbegrensning på 2 personer fra hver kommune, men slik at det kunne delta ulike personer på dag 1 og 2 dersom det var ønskelig. Valgforum hadde selv satt opp en fordeling på regionene, ut fra at det skulle bli et rimelig likt antall kommuner som sognet til hver region, et snitt på i underkant av 90. Vi la til grunn et anslag om deltakelse fra om lag halvparten av kommunene. Vi åpnet for at deltakere kunne dra til andre konferanser, dersom de av ulike grunner ikke kunne bli med der de ”hørte til”.

Invitasjonene ble i utgangspunktet sendt ut på e-post til alle kommunenes postmottak. Det ble etter hvert klart at dette ikke fungerte slik at invitasjonene kom fram til de valgansvarlige. Responsen var lav fra en svært stor andel av kommunene etter denne første invitasjonsrunden. Det ble så i samarbeid med Proviso tatt en beslutning om å sende ut invitasjon i brevs form i vanlig post, med Valgforums brevark og konvolutter. Denne synes å ha kommet fram. Etter dette gikk påmeldingene mye greiere.

Det ble snart klart at påmeldingene ble ujevnt fordelt, selv om det i utgangspunktet var likt antall potensielle deltakere til alle 5 konferansene. Styret besluttet at det burde være et makstall på ca 100 pr konferanse, og at det deretter burde forsøkes kanalisert deltakere til andre konferanser med ledig kapasitet. Verken praktisk eller økonomisk var det lagt opp til flere enn ca 500 deltakere. Konferansen i Oslo ble først fulltegnet, og mange har ytret ønske om at det er praktisk med konferanse i Oslo, fra ulike deler av landet. Det var mange deltakere som ikke fikk med seg påmeldingsfristen, og det var deltakere som ønsket å melde seg på helt fram til de siste dagene før konferansene ble holdt. Det ble utvist stor fleksibilitet fra Valgforums side for å få med alle som ønsket å delta.

3. Gjennomføring

Deltakelsen ble slik på de ulike konferansene:

Trondheim

63 deltok totalt – 57 fra kommunene og 6 fra Valgforum/KRD/SSB
2 av 3 fylkeskommuner i regionen deltok, og deltakere fra 29 kommuner.

Konferanseledelse: Øyvind Øyen, Elin Solberg og Sigbjørg Brodin

Bergen

79 deltok totalt – 73 fra kommunene og 6 fra Valgforum/KRD/SSB
2 av 3 fylkeskommuner i regionen deltok, og deltakere fra 46 kommuner.

Konferanseledelse: Elin Solberg, Linda K. Storjord og Ole von Erpecom Vikse

Tromsø

56 deltok totalt - 50 fra kommunene og 6 fra Valgforum/KRD/SSB
2 av 3 fylkeskommuner i regionen deltok, og deltakere fra 26 kommuner.

Konferanseledelse: Linda K. Storjord, Steinar Joki og Rigmor Leknes

Drammen

119 totalt - 113 fra kommunene og 6 fra Valgforum/KRD/SSB
Alle 5 fylkeskommunene i regionen deltok. I tillegg var det deltakerne fra 56 ulike kommuner.

Konferanseledelse: Øyvind Øyen, Sigbjørg Brodin og Hanne Thea Stenersrød

Oslo

118 totalt – 112 fra kommunene og 6 fra Valgforum/KRD/SSB
3 av de 4 fylkeskommunene i regionen deltok, i tillegg til Oslo som også er fylke i denne sammenheng. I tillegg var deltakerne fra 56 ulike kommuner.

Konferanseledelse: Øyvind Øyen, Hanne Thea Stenersrød og Ole von Erpecom Vikse

Ikke uventet var deltakelsen lavest fra fylker hvor det trolig er vanskeligst å reise til konferansestedet. Nordland, Finnmark og Møre og Romsdal er de fylkene hvor færrest kommuner har deltatt.

Totalt var det registrert 458 personer på de 5 konferansene. 428 av disse var fra kommunene/fylkeskommunene. Det ble registrert 22 avmeldinger etter at påmeldingsfristen var gått ut. 21 av disse var fra kommuner. Det vil si at det faktiske deltakerantallet som var med på konferansene fra kommunene var 407. Det var 213 kommuner og 15 fylker med på konferansene. Det vil si at temmelig nøyaktig halvparten av landets kommuner og nesten 80 % av fylkene deltok på Valgforums opplæringskonferanser i 2009.

Det er registrert at 36 deltakere deltok på bare dag 1, 118 deltok bare på dag 2 og 282 på begge dagene.

Selv om mange uttrykte misnøye med deltakerbegrensningen ble det bare registrert en kommune som ikke i praksis respekterte dette.

4. Evaluering og tilbakemeldinger fra deltakerne

I kontrakten med Proviso inngikk utsendelse av evalueringsskjema på e-post til deltakerne. Skjemaene ble sendt ut slik at deltakerne hadde dem på sin e-post umiddelbart etter at de kom

tilbake fra konferanse. Det ble laget unike skjema for hver konferanse, slik at ulikheter kan måles. For den ene konferansen (Bergen) skjedde det tekniske vansker med de første skjemaene som ble sendt ut. Dette ble raskt rette opp. Evalueringene kom tilbake til Valgforum i form av lenker til skjemaet, for hver enkelt konferanse, slik at vi kunne følge med etter hvert som svarene kom inn. Besvarelsene er anonyme, og det er ikke mulig for Valgforum å spore tilbake til deltakere, kun til hvilken konferanse de deltok på.

Svarprosenten ligger for Oslo, Drammen og Trondheim på vel 50 %, og for Bergen og Tromsø noe lavere, rundt 40 %. Det må understrekes at i den registrerte deltakerandelen inngår også innledere, gjennomgående 6 på hver konferanse. Den reelle svarprosenten fra kommunedeltakerne er dermed høyere. Til sammen 208 av 407 deltakere fra kommunen har besvart evalueringsskjemaet. Skjemaet hadde flest skalavalg fra 1 til 5, med 5 som beste karakter. Det var også noen kommentarfelt.

Valgforums sekretariat laget spørsmålene. Evalueringsskjemaet inneholdt følgende tilbakemeldingsspørsmål:

4.1. Om organisasjonsformen

Spørsmål 1

Valgforum hadde valgt å organisere opplæring for kommunene i 5 regionale konferanser i løpet av en 4 ukers periode i mai/juni i valgåret. Hva syns du om tidspunktet for konferansene?

Gjennomsnittsvaret her var skalert til 4,3. Et flertall gav karakter 5 her. Drammenskonferansen trakk noe ned, med et snittsvar på 3.9 fordi den var lagt til de to dagene før pinse, noe som ble oppfattet å ha enkelte ulemper, for eksempel når det gjaldt transport.

Spørsmål 2

Hva syns du om antallet konferanser og regionmodellen?

Gjennomsnittsvaret er her skalert til 4,4. Variasjonene her er mellom deltakerne på Oslokonferansen som gir karakter 4,6 og Drammen som gir 4,1.

Spørsmål 3

Hva syns du om innretningen med første dag for nybegynnere og andre dag for den mer erfarne medarbeider ?

Gjennomsnittsvaret var her 4,4, med små variasjoner mellom konferansene.

Spørsmål 4

Hva syns du om at det var deltakerbegrensing på 2 fra hver kommune?

Gjennomsnittsvaret her var 3,4. Dette er den laveste scoren i tilbakemeldingene. Det var også en problemstilling som Valgforum hadde mye arbeid med å håndtere, fordi det var liten forståelse i enkelte kommuner for hvorfor vi hadde slik deltakerbegrensning. Spesielt en del større kommuner og fylkeskommuner ønsket å sende flere medarbeidere, og det ble av enkelte kommuner oppfattet som urimelig at småkommuner fikk samme deltakerantall som større kommuner. I tillegg var det mange som hadde individuelle grunner til at de ønsket flere med. Det ser ut til at de aller fleste respekterte begrensningen. Kun en kommune er registrert å aktivt klare å melde på langt flere deltakere enn forutsatt, til sammen 8.

Spørsmål 5

Hva syns du om at det er kommunale valgmedarbeidere som gjennom Valgforum står for organiseringen og opplæringen?

Gjennomsnittsvaret var her 4,7 og den høyeste scoren i tilbakemeldingene. Fra Oslokonferansen var det nesten 90 % som gav 5 på skalaen her. Lavest var Bergen, hvor ”bare” 58 % gav en 5 her.

Spørsmål 6

Hva syns du om måten temaene ble presentert på?

Gjennomsnittsvaret her var 4,4. Her var variasjonene mellom konferansene slik at Oslo og Trondheim hadde 4,56 som høyest, og Bergen 3,9 som lavest. I Bergen var presentasjonen endret på slik at det ikke var samsvar mellom det materialet som lå i mappene og det som ble presentert på et av punktene. Dette ble skapte forvirring.

Spørsmål 7

Kommentarfelt om organisasjonsformen:

81 har skrevet kommentarer til dette.

Trondheim:

Et flertall har brukt kommentarfeltet til å gi stor ros til innledeerne. En kommenterer at regionmodellen er upraktisk, da andre steder enn egen region kan være både billigere og enklere å komme seg til. To deltakere har negative kommentarer til hvordan arbeidet med møteboka ble presentert. En deltaker kommenterer at det er ønskelig at innledere ikke bare kommer fra store kommuner, men at det også i framtida brukes innledere fra småkommuner.

Bergen:

Også i Bergen er det mange som gir ros og positive kommentarer til opplegget. Det er imidlertid her en del negative kommentarer og synspunkter, noen i sprikende retning. Enkeltkommentarer går på at tidspunktet burde vært et annet (på slutten av mellomvalgåret) og at det er negativt at SSB og fylkesmennene til dels sier det samme på andre konferanser som det ble sagt her. Vedkommende oppfatter det som negativt at flere har valgkonferanser. Det var også negativ kommentar til at det ble undervist i gjennomføring av sametingsvalget. Flere nevner at det ikke var samsvar mellom

presentasjonene og innholdet i mappene. Flere mener at det var for mye gjentakelser og overlapping, og at dette var forvirrende.

Tromsø:

Mange positive kommentarer her, spesielt at det var kommunale valgmedarbeidere som foreleste. Det var noen kommentarer som gjaldt sametingsvalget, hvor deltakerne mente at Sametingets medarbeidere som var til stede i salen var de som burde ha forelest om dette. En kommenterte at det burde være flere konferanser i Nord Norge, på grunn av avstandene. En annen var veldig fornøyd med å kunne bygge valgnettverk i egen landsdel.

Drammen:

Det var her problemer med teknikken, noe som alltid irriterer publikum. I tillegg ble konferansen holdt rett før pinseløst, noe som ikke var spesielt populært, og for deltakerne fra Sørlandet var det ikke enkelt å ta seg hjem etter kursavslutningen. Kommentarene til selve opplegget er mye positivt, en har enkelte svært negative tilbakemeldinger om foredragsholderne, mens andre har svært positive tilbakemeldinger om de samme.

Oslo:

Oslokonferansen får gjennomgående svært gode kommentarer, med ros av foredragsholderne, som blir oppfattet å ha god greie på valgarbeid ut fra kommunenes ståsted. Noen kommenterer at det ble snakket en "fremmed" dialekt av en av foredragsholderne. En kommenterer at det hadde vært ønskelig med flere deltakere fra kommunen, men at han har forståelse for deltakerbegrensningen. Møteboka blir trukket fram som vanskelig tema.

4.2. Om innholdet i konferansene

Spørsmål 8

Synes du de temaene som ble tatt opp på konferansen var nyttige og relevante for din oppgave i forbindelse med avviklingen av valget?

Gjennomsnitt svar er skalert til 4,6. Svarene er her veldig jevne for de 5 konferansene.

Spørsmål 9 og 10 – kommentarfelt

Synspunkter på om tema burde fått større eller mindre plass.

Til sammen 48 deltakere har besvart dette.

Kommentarene tyder på at programmet traff svært bra.

De aller fleste som har kommentert her skriver at de ikke synes noe burde vært endret. Hvis de skulle velge ville de prioritert ned sametingsvalget, SSB-rapporteringen eller møteboka. Det er ikke store forskjeller mellom konferansene. Enkelt personer har skrevet sterke meldinger om hva de ikke ønsker å lære noe om. Flere mener det er irrelevant å lære om møtebøkene, da disse oppfattes å være en del av valgoppgjørssystemet som kommunen kjøper.

Når det gjelder tema som ønskes gitt større plass, er det møtebøkene som går igjen, samt mer om praktisk gjennomføring av valget, spesielt i småkommuner..

Spørsmål 11

Alt i alt - hvordan vil du vurdere innholdet i denne opplæringskonferansen?

Snittsvaret er 4,5. Variasjonene er små mellom konferansene, fra 4,75 i Oslo til 4,23 i Bergen.

Spørsmål 12

Har du synspunkter eller råd som du vil gi videre når det gjelder framtidig opplæring i praktisk valgarbeid i kommunene?

I alt 55 svar kom inn i denne kommentarrubrikken.

Her fikk Valgforum og konferanseformen mange hyggelige tilbakemeldinger og gode ønsker videre. De aller fleste hadde bare gode råd med på veien, og håpet å komme tilbake om 2 år.

De gode rådene gikk i stor grad ut på å arbeide videre med den pedagogiske formen på konferansene, både med hensyn til å profesjonalisere innleiderne, bruke mer nettsverksform/dialogform, få inn småkommunefokus, sikre bedre at teknikk og møtelokaler var i tipp topp stand, være tydeligere og klarere på hva som er forholdet mellom Valgforums konferanse og fylkesmennenes konferanser. Det ble også ytret ønske om konferansene bygges ut, slik at Valgforum også kan lære opp valgstyret og stemmestyret.

4.3. Oppsummering av deltakernes tilbakemeldinger

Vår samarbeidspartner Proviso har gitt uttrykk for at de er imponert over de svært gode tilbakemeldingene Valgforumkonferansene har fått. De har følgende råd med videre på veien: Husk å fokusere på at de aller fleste er svært fornøyd med hva de har fått av dere. La derfor ikke de få som kommer med negative tilbakemeldinger – og som alltid vil gjøre det – være de som styrer veien videre for dere!

I all hovedsak er det veldig positive tilbakemeldinger som er gitt! Valgforum har tydeligvis truffet hos det store flertall av valgmedarbeidere. Et forbehold må vi vel ta om at det er de som er mest

motivert fra før som deltar, og de mest motiverte av disse igjen som svarer på evalueringsskjema. Det kommer også fram at valgmedarbeidere er som folk flest, nemlig forskjellige. En viss sprik i evalueringene er det selvsagt, og det er ikke lett å gjøre alle til lags.

Når hovedtendensen er positiv, kan vi koste på oss å vie de kritiske bemerkningene ganske stor oppmerksomhet. Her er noen gjengangere fra kommentarfeltene:

- Mer vekt på praktiske oppgaver
- Mer vekt på gruppearbeid, også for å bli bedre kjent
- Mer vekt på møtebok, og da på praktisk utfylling (eks oppgaver)
- Møtebok-delen ikke helt til slutt, da alle er slitne
- Ikke legg kurset nært ei langhelg
- Kan gjerne starte kl 1000 første dag
- Mindre overlapp mellom innleggene, litt strammere ”regi”
- Noen fra småkommune burde ha vært blant foreleserne

5. Egenevaluering

Nedenfor er noen punkter der vi gir uttrykk for vår vurdering av kursene, basert på tilbakemeldinger og egne opplevelser. Totalt sett synes vi at kursene ble gjennomført i tråd med ambisjonene, og på en tilfredsstillende måte.

5.1. Kursinnholdet

- En egen dag med grunnleggende opplæring fungerte bra. Flere av deltakerne er med på sitt første valg i år.
- Temaene ble stort sett godt mottatt. Litt mer ”spissing”, oppdeling i kortere emner, mer kronologisk oppbygging, tydeligere rød tråd, mindre overlapp og gjentakelser nevnes som forbedringsmuligheter.
- Innholdet hadde en klar praktisk og erfaringsbasert vinkling, som så ut til å være populært. En enda mer praktisk innretning kan være å legge mer vekt på materiell/rekvisita, eks hva slags, vise eksempler, hvordan anskaffe oa. Kanskje spesielt for de nye.
- Summeoppgaver og invitasjoner til dialog bidrar til å bryte opp forelesningspreget. Dialog mellom foreleserne kan også fungere likedan.
- Møtebok er alltid tema på valgkonferanser, men vi fant antakelig ikke helt formen. Praktiske øvelser må antakelig inn. Utfordringen er uansett å få folk til å forstå at de må forstå

møteboken, selv om de bruker valgsystem. Noen av deltakerne ønsket å få valgsystemet inn i våre kurs. Det kan gå an når vi får et statlig, nasjonalt valgsystem.

- Valgnatt som tema er antakelig svært viktig, erfaringene fra sist valg tatt i betraktning. Opplegget med å la deltakerne prøve seg i pauser, var fornuftig, men vanskelig å vurdere i hvor stor grad det fungerte. I Drammen gikk alt skeis på dag 2 pga tekniske problemer.

5.2. *Organisering og forberedelser*

- Vi satte av 2 dager til planleggingsseminar. Det var i seg selv vellykket nok, men det ble i minste laget. Vi hadde trengt en oppfølgingsamling når alle presentasjonene var skrevet, der vi hadde gått gjennom alt sammen og bearbeidet presentasjonene deretter. Da kunne vi ha fått en tydeligere rød tråd, unngått overlapp og mer enhetlig innhold og utforming.
- Selve dugnadsformen, å skrive hver sin del, fungerte sånn sett ved at presentasjonene faktisk ble skrevet i løpet av den korte tiden vi hadde til rådighet. Det viste seg imidlertid å være vanskelig å holde andre sine foredrag, både i forhold til å sette seg inn i hva forfatteren har ment, og å finne en egnet presentasjonsform som passer foredragsholderen. Vi løste dette på ulikt vis, enten ved å være mest mulig tro mot forfatterens lysark og kommentarer, eller ved å bruke lysarkene med omarbeidete kommentarer, eller ved å lage nye lysark over samme tema. Alt fungerte for så vidt bra. Vi fant imidlertid fort ut at det er viktig å dele ut eventuelle omarbeidede lysark, slik at deltakerne har det samme på papir som vises på skjerm.
- På grunn av ulik tilnærming, hadde vi vel også nokså ulik erfaring med tidsramma, men stort sett var den grei.
- Det ble svært mye arbeid på styret, sekretariatet og de tre gode hjelperne. Vi burde ha hatt en bedre organisering, herunder en gjennomtenkt ordning med frikjøp/honorar. Alle involverte gjorde dette arbeidet på siden av sitt ordinære arbeid, som for de fleste inkluderer planlegging av valggjennomføringen i egen kommune, samt for noen sekretariatsfunksjoner for politiske utvalg. Arbeidet hadde et utpreget dugnadspreg, og ingen har fått utbetalt honorar.
- Det opplegget som lå til grunn for kommunikasjon med deltakerne fungerte bare delvis. Det var opprinnelig lagt opp til invitasjon på e-post til kommunene, og videre påmeldinger og registreringer via lenker gjennom Valgforums nettside. På nettsida lå også program, oversikt over innledere og annen informasjon. Erfaringen med dette var for det første at e-postmottakene i kommunene har klare svakheter, ved at denne type invitasjoner ikke kommer fram til rette vedkommende. Når dette ble oppdaget ble det tatt en beslutning om at invitasjonen skulle sendes ut til kommunene i vanlig post og med Valgforums konvolutter og logo. Dette ble en ekstra kostnad, både til produksjon, trykk og ikke minst porto.

Erfaringen viste senere at ikke alle forsto hvordan nettsiden og lenkene fungerte. Etter avtale med Proviso ble alle forespørsler som kom inn i forbindelse med påmeldingene, og som ikke kunne håndteres innenfor avtalen om å ta imot påmeldinger og bistå med eventuelle hotellovernatting og reise, oversendt sekretariatet for besvarelse. Dette ble en stor jobb. Flere forsto ikke at de selv måtte gå inn på nettet for å finne programmet, eller de forsto ikke at de selv på påmeldingsskjemaet måtte krysse av for bistand til å skaffe hotellovernatting, og trodde dette var noe som var ordnet av Valgforum for alle. Mange trodde de ville få mer skriftlig informasjon i posten.

5.3. Gjennomføring for øvrig

- Det var stor interesse for å få lysarkene lagt ut på nett.
- Det var (faktisk) også interesse for å få forelesernes epostadresser, for eksempel på det trykte materialet.
- Mapper med lov og forskrift er fornuftig, men det ble gjort oppdateringer i løpet av kursperioden, som vi ikke fikk med i mappene. Det ble imidlertid opplyst om dette.
- Tidspunkt litt for seint på året. En eventuell kursserie før valget 2011 bør legges til januar/februar, før prosessen med godkjenning av listeforslag. Dette må imidlertid vurderes i forhold til kursinnhold og eventuelle andre valgkurs. Kurs i praktisk bruk av valgsystem bør holdes senere.
- Deltakelsen var relativt bra, men det er langt igjen til 100% oppslutning fra kommunene. Spesielt i Nord-Norge viste det seg at mange kommuner av ulike grunner ikke deltok. Et forhold kan være lange reiseavstander. Noen prioriterte kanskje fylkesmannens konferanser framfor våre. Det er vel også grunn til å anta at mange kommuner ikke prioriterer valgkonferanser særlig høyt i forhold til andre kommunale oppgaver som krever tid og penger.
- Det ble ikke satt inn spesielt store ressurser på å reklamere for konferansene, og det var heller ikke særlig ”aggressiv” markedsføring. Muligens bør man satse mer her for å få med de som ikke er motivert og interessert i valg i utgangspunktet. Kanskje er det de som mest trenger et valgkurs.

5.4. Sosialt

- Valgforum hadde ikke lagt opp til felles sosiale aktiviteter som en del av konferansene

- I Tromsø inviterte de der og da til felles middag
- Vi hadde ikke navnelapper, noen etterlyste det. I Tromsø tok de en presentasjonsrunde først.

5.5. *Praktisk arrangement og konferansestedene*

- En lettelse for oss å kunne sette bort det praktiske til et firma (Proviso)
- Samarbeidet med Proviso fungerte stort sett greit.
- Litt forvirrende for noen å bli innkalt pr sms til konferanse kl 1000, så viser det seg at programstarten er kl 1100. En time til registrering og frukt var sånn sett i overkant. Men mange gikk en tur på byen og var glade for det.
- Litt stor avstand til deltakerne i Bergen.
- I Oslo var det auditorium. Vi var skeptiske da vi så det, men det fungerte greit.
- Forvirrende skilting/merking i Tromsø (det sto Proviso, ikke Valgforum)
- Fellesregning for hotellovernatting for innleiderne fungerte ikke helt alltid (måtte varsle Proviso i Tromsø)
- Noen steder ble det litt knapt med 45 min lunsj, andre steder gikk det greit
- Lyd kan ofte være et problem, litt kritikk
- Opplegg med elektronisk invitasjon og henvisning til Valgforums nettside måtte dels endres, og dels følges opp med mye support fra sekretariatet.

6. *Elektronisk treningsprogram for utfylling av møtebok*

Dette elementet inngår også i det opplegget som ble søkt om fra Valgforums side, og er gitt et tilskudd på kr 200 000. Dette arbeidet ble ikke klart før Stortingsvalget 2009. Årsaken til det ligger dels i kapasitetsproblemer i Valgforum. Dette vil være et utviklingsarbeid som krever mye oppfølging, og som man bør bruke tilstrekkelig med tid på. Det er også viktig at de riktige personene kommer med i arbeidet, som både kan og forstår alle elementer i møtebøkene, og som kan være med å gi treningsprogrammet en god pedagogisk vinkel.

Valgforums styre besluttet under samlingen i Sarpsborg at dette arbeidet ikke kunne prioriteres samtidig med gjennomføringen av opplæringskonferansene. Etter at konferansene var gjennomført, var samtlige styremedlemmer svært opptatt med gjennomføring av valget i egen kommune.

Et treningsopplegg for utfylling av møtebok kan inngå som et element i videre opplæring. Møtebøkene oppfattes som ”tungt stoff”. En del har også den oppfatning at dette er noe som i sin helhet kan settes bort til leverandører av valgtekniske løsninger. Tilbakemeldinger fra deltakerne viser at dette oppfattes som pedagogisk utfordrende og tungt tilgjengelig både for formidler og mottaker.

Valgforum anser imidlertid utvikling av et slikt treningsopplegg for å være så krevende at vi vil vurdere saken nærmere i samarbeid med departementet.

7. Budsjett og regnskap

Departementet gav følgende rammer for de enkelte elementene i opplæringsopplegget:

<i>Innhold</i>	<i>Budsjettanslag</i>
Produksjon av kursinnhold og kursmateriell, Utføres av Valgforums sekretariat v/Oslo kommune 120 timer a kr 400	Kr 48 000
Produksjon av skriftlig materiell – opptrykk mv	Kr 20 000
Pedagogisk kvalitetskontroll av opplegget Konsulent 20 timer a 1000 kr	Kr 20 000
Opplæring/drilling av kursholdere Forberedelse og gjennomføring av kurs i Oslo, reise og opphold inkludert	Kr 10 000
Reise, opphold og honorar for kursholdere	Kr 35 000
Avtale med reisearrangør i forbindelse med konferansene	Kr 165 000
Fem regionale konferanser, dagpakke og leie av Konferansefasiliteter	Kr 504 000
Elektronisk treningsprogram for utfylling av møtebok	Kr 200 000

Etableringskostnader for Valgforum for å ivareta oppdraget	Kr 100 000
Totalt	Kr 1 102 000

Regnskap:

<i>Innhold</i>	<i>Regnskap</i>
<p>Produksjon av kursinnhold og kursmateriell, Utføres av Valgforums sekretariat v/Oslo kommune 120 timer a kr 400 – anslag kr 48 000</p> <p>Merknad: Valgforums sekretariat har nedlagt et betydelig arbeid med planlegging og gjennomføring av konferansene. Siden arbeidet har pågått parallelt med ordinært arbeid i valgavdelingen i Bystyrets sekretariat, har det vært vanskelig å dokumentere hvor mange timer som har medgått. I april og mai, og fram til den siste konferansen var avholdt ble om lag halve arbeidstiden brukt til konferansene, i form av sammensying og utsending av presentasjonene, kontakt med kursarrangøren, innledeerne og ikke minst kursdeltakerne. Fra den praktiske oppstarten og fram til april brukte sekretæren ca 1 time pr dag til opplæringen. Det er brukt mer enn 120 timer fra sekretariatets side til dette arbeidet.</p>	Kr 48 000
<p>Produksjon av skriftlig materiell – opptrykk mv – anslag kr 20 000</p> <p>Merknad: Det ble i liten grad produsert nytt materiell til opplæringen, utover power point presentasjoner som ble brukt av alle innledeerne. Til disse ble det også skrevet notater til bruk for innledeerne. Arbeidet med å lage presentasjonene ble fordelt mellom de som var involvert i avviklingen av konferansene (styret og de tre andre kommunale valgmedarbeiderne) Disse ble ”sydd sammen” av sekretariatet, trykket opp og lagt i deltakermapper til alle kursdeltakerne. Opptrykk og distribusjon ble gjort av Proviso. I mappene ble også valgloven, møtebøker og annet sentralt stoff lagt, slik at disse ble relativt omfangsrike. Det ble produsert egne deltakermapper. Utgifter til dette inngikk i oppdraget som Proviso fikk, og er tatt med der. Presentasjonene er i ettertid lagt ut på Valgforums nettsted, i samsvar med forutsetningene. Det ble produsert konvolutter og papir med logo til bruk i skriftlige invitasjoner. Utgifter til dette er tatt med under</p>	

etableringskostnader for Valgforum for å ivareta oppdraget.	
Pedagogisk kvalitetskontroll av opplegget Konsulent 20 timer a 1000 kr – anslag kr 20 000 Se merknad under	
<p>Opplæring/drilling av kursholdere Forberedelse og gjennomføring av kurs i Oslo, reise og opphold inkludert – anslag kr 10 000</p> <p>Merknad: Den pedagogiske kvalitetskontrollen av opplæringsopplegget ble ivaretatt ved at styret supplerte seg med tre andre kommunale valgmedarbeidere i både utarbeidelsen og gjennomføringen. Den ene av disse tre er utdannet pedagog, og har hatt – og har - en sentral rolle i opplæringen av valgmedarbeidere i Bergen. Kvalitetskontrollen skjedde i stor grad gjennom at denne gruppa av styret og de tre arbeidet seg gjennom alle deler av programmet og testet dette ut i gruppa i løpet av en to dagers samling, som ble holdt i Sarpsborg. De to postene pedagogisk kvalitetskontroll og opplæring/drilling er derfor slått sammen. Utgiftene her knytter seg til reise og opphold på 2-dagers samlingen, samt en reise t/r og opphold i Sametinget for sekretæren for å gjennomgå og kvalitetssikre det som ble gjennomgått på konferansene om sametingsvalget. Utgiftene spesielt til samlingen var for lavt estimert, slik at det samlede beløp som gikk med til forberedelse og kvalitetssikring ble litt høyere enn budsjettert.</p>	Kr 34 310
<p>Reise, opphold og honorar for kursholdere – anslag kr 35 000</p> <p>Merknad: Det er så langt ikke betalt ut honorar til kursholdere. Det er heller ikke betalt kostgodtgjørelse. Utgifter er dekket mot kvittering for utlegg. Reise og opphold er dekket for 3 kursholdere pr samling fra Valgforum. Innledere fra Kommunal- og regionaldepartementet og Statistisk Sentralbyrå har dekket sine egne utgifter. Også utgiftene til dette var for lavt estimert. Det ble vurdert som helt nødvendig å være 3 til stede fra Valgforum på hver konferanse, for å kunne ivareta alle rollene som foredragsholder, møteleder og holde orden på registrering, kontakten med konferansestedet og andre praktiske forhold. Så langt det har vært praktisk mulig har Valgforum brukt styremedlemmer som bodde nær konferansestedet.</p>	Kr 116 860

<p>Det er krevd refusjon fra fire av kommunene hvor innleiderne er ansatt, for lønnsutgifter i de dagene de var engasjert som innledere på opplæringskonferansene.</p>	
<p>Avtale med reisearrangør i forbindelse med konferansene – anslag kr 165 000.</p> <p>Merknad: Det ble inngått avtale med firmaet Proviso, som var det firmaet som etter innhenting av tilbud lå lavest i pris. Proviso var også svært fleksible med hensyn til hva de tilbød, og hva som eventuelt kunne suppleres etter hvert. I det beløpet som inngår i avtalen ligger i tillegg til honorar for selve oppdraget, også produksjon og utsendelse av invitasjoner, både elektronisk og i papirpost. Videre pakking og kopiering av mapper og utarbeidelse og gjennomføring av evalueringsopplegg. Valgforum valgte å ikke ha representant fra Proviso til stede på konferansene, men heller ha tre til stede fra Valgforum. Dette er en av grunnene til at denne posten er blitt lavere enn budsjettet og kursholderandelen høyere enn budsjettet.</p>	<p>Kr 130 767</p>
<p>Fem regionale konferanser, dagpakke og leie av Konferansefasiliteter – estimert kr 504 000</p> <p>Merknad: Denne posten er blitt rimeligere enn budsjettet. Dette skyldes hovedsakelig at det var budsjettet med – og tatt høyde for 500 møtende deltakere totalt, det vil si 100 på hver konferanse. Bare to av konferansene hadde et så høyt deltakertall. Proviso forhandlet også fram gode avtaler med konferansestedene, slik at det helt fram til like før konferansen ble mulig å redusere antallet uten å måtte betale for ikke-møtende deltakere.</p>	<p>Kr 364 395</p>
<p>Elektronisk treningsprogram for utfylling av møtebok – budsjettet kr 200 000</p> <p>Merknad: Dette er ikke gjennomført</p>	
<p>Etableringskostnader for Valgforum for å ivareta oppdraget – budsjettet kr 100 000</p> <p>Merknad:</p>	<p>Kr 81 659</p>

Etablering av nettsted, design av logo og produksjon av konvolutter og papirmateriell	
Totalt	Kr 775 991
Merknad: Her er ikke tatt med noe honorar, utover de 48 000 som er lagt inn til Bystyrets sekretariat, og lønnsrefusjon til fire kommuner hvor innledere er ansatt.	

8. Vedlegg:

Program
Invitasjon

Opplæringskonferanse for valgmedarbeidere i kommuner og fylkeskommuner våren 2009

Dag 1 – Grunnleggende valgarbeid

Kl 10.00 – 11.00 registrering – kaffe, frukt

Del 1

Kl 11.00 – 11.30

Velkommen, presentasjon av Valgforum og målet for konferansene

Demokratiske valg: 14 grunnprinsipper og 14 måter de er fulgt opp på i Norge

Kl 11.30 – 12.30

Del 2

Oversikt over gjennomføringen av et valg i Norge – tidskronologien – frister – forvaltningsnivåene – terminologien

Kl 12.30 - 13.15 Lunsj

Kl 13.15 – 15.30 (med innlagte pauser)

Fortsettelse: Oversikt over gjennomføringen av et valg i Norge – tidskronologien – frister – forvaltningsnivåene – terminologien

Forhåndsstemmer – prinsipper, innland/utland, manntallet, hvordan organisere forhåndstømmegivingen

Organisering og gjennomføring av valgtinget – om arbeidet på valgdagen

Materiell – ansvarsforhold – stemmestyret – andre valgfunksjonærer – oversikt over hva som skjer og de viktigste reglene

15.30 – 16.00: Pause

16.00 – 17.00

Del 3

Opptellinga – foreløpig/endelig, ulike varianter, manuell/elektronisk – stemmestyrets møtebok og valgstyrets møtebok. Oversendelse til fylkesvalgstyret – deres oppgave.

Materiellproduksjon og materiellhåndtering: – rutiner og regler omkring dette – sikkerhet og nøyaktighet.

17.00 – 18.00

Rapportering av resultater – SSB: Presentasjon av valgnattsystemet

Dag 2 – Utfordringene – for den erfarne valgmedarbeider

Kl 09.00 – 09.50

SSB – oppsummerer og fortsetter for evt. nye deltakere – og med mulighet for praktiske øvelser

Kl. 09.50 – 10.20

Del 4

Endringer i valgordningen ved årets stortingsvalg:

Tidligstemmegiving, valgobservatører, større rom for lokale endringer i åpningstidene

Innskjerping av kravet om universell utforming – gode eksempler på hvordan det gjøres

Kl 10.20 – 10.30

Beinstrekk

Del 5

Kl 10.30 – 11.30

Planarbeid og forberedelser

Helhetlig plan for valggjennomføringen i kommunen/fylket

Plan for informasjonsvirksomheten

Risiko- og sikkerhetsanalyse

Forholdet til leverandører - ansvarsforhold

kl 11.30 – 12.15 - Lunsj

Del 6

Kl 12.15 – 13.30

Opplæring av valgmedarbeidere i kommunene, inkludert stemmestyrene: hva er viktig å fokusere på

Basiskunnskap om valglov og valgordning

De vanskelige situasjonene som valgmedarbeiderene ” i felten” møter – og hvordan trene på å løse dem. Det gjelder bl.a. bretteing/hemmelig valg problematikk, flere i stemmeavlukket samtidig/familiestemming, legitimasjonsplikten, forsøk på ”triksing”/juks eller sabotasje, hvordan sikre seg mot dette, kjøproblemer, opptellingssituasjonen på valglokalet

Del 7

Kl. 13.30 – 14.00

Endringer i valgordningen til Sametinget – hva betyr dette for hvordan kommunene skal gjennomføre Sametingsvalget

14.00 – 14.10

Beinstrekk

14.10 - 15.30

Kommunal - og regionaldepartementet: Møtebøkene – hvilke problemer går igjen – hvorfor oppstår de - hvordan trene på å fylle ut møtebøker

15.30

Avslutning – evaluering

Invitasjon til regional opplæringskonferanse i forbindelse med valget 2009

INVITASJON

Valgforum inviterer med dette kommuner og fylkeskommuner til regional opplæringskonferanse i forbindelse med valget 2009.

Konferansene avholdes på følgende steder;

Trondheim, Nova kurs og konferanse 6.og 7. mai 2009
– for Trøndelagsfylkene og Møre- og Romsdal

Bergen, Grand Hotell Terminus 12.og 13.mai 2009
for Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland

Tromsø, Raddison SAS hotell, 25. og 26.mai 2009
for Nordland, Troms og Finnmark

Drammen, First hotell Ambassadeur, 28.og 29. mai 2009
for Agderfylkene, Telemark, Vestfold og Buskerud

Oslo, Oslo kongressenter, 3.og 4.juni 2009
for Oslo, Akershus, Østfold, Oppland og Hedmark

Konferansene er åpne for deltakere fra alle kommuner og fylkeskommuner, også ikke-medlemmer. Hver kommune/fylkeskommune kan sende inntil 2 deltagere. Siden nettverksbygging og erfaringsutveksling er viktig i Valgforum, er det lagt opp til at deltakerne i størst mulig grad blir med på konferansen i sin region.

Konferansen er kostnadsfri for deltagerne. Evt. reise-og opphold må dekkes av deltakerne selv.

Dag 1: For «nybegynnere» på valgområdet.

Dag 2: For valgmedarbeidere som har tidligere erfaring med valgarbeid.

Begge dager starter kl. 0900 og avslutter kl. 1600.

Påmeldingsfrist 27. april

[Klikk her for påmelding](#)

Med vennlig hilsen

Valgforum